

HARJAVALTA HIITTENHARJU

Kivikautisen asuinpaikka-alueen kartoitus

A. Vikkula 1982

HARJAVALTA HIITTENHARJU

Kivikautisen asuinpaikka-alueen kartoitus

A. Vikkula 1982

SISÄLLYS

	Sivu
Arkistotietoja	1
1. JOHDANTO	3
2. HIITTENHARJUN ASUINPAIKKA-ALUE	4
3. ASUINPAIKKAKOHTTEET A - C	4
4. ASUINPAIKKAKOHDE D	5
5. ASUINPAIKKAKOHTTEET E - G	5
6. ASUINPAIKKAKOHDE H	6
7. LÖYTÖKOHDE I	6
8. KOEKUOPAT	6
9. YHTEENVETO	7
Luettelot kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista	8
Kuvataulut	9 - 10
Peruskarttaote	11
Yleiskartta	12

HARJAVALTA HIITTENHARJU

Arkistotietoja

Kunta: Harjavalta

Kylä: Harjavalta

Kohde: Hiittenharju A - C, kivik. asuinpaikka

Tila: RN:o 4:114 om. Harjavallan kaupunki

RN:o 5:254 om. Paavo Heino

RN:o 5:246 om. Kyllikki, Tauno, Maiju ja Hilja Tammi

Kohde: Hiittenharju D, kivik. asuinpaikka

Tila: RN:o 5:185 om. Harjavallan kaupunki

(tilan RN:o 5:134 osalta tuhoutunut)

Kohde: Hiittenharju E - G, kivik. asuinpaikka

Tila: RN:o 5:195 om. Rakennus Oy J. Koskinen

RN:o 15 om. Harjavallan kaupunki

RN:o 6:77 om. Porin kaupunki

Kohde: Hiittenharju H, kivik. asuinpaikka

Tila: RN:o 15 om. Harjavallan kaupunki

Kohde: Hiittenharju I, kivik. löytöpaikka

Tila: RN:o 6:77 om. Porin kaupunki

Peruskartta: 1134 09 PEIPOHJA

Koordinaatit: Kohteet A - H x = 6799 04 - 6799 94

y = 560 92 - 561 12

z = 37 - 44

Kohde I x = 6799 52

y = 561 38

z = 43

Aikaisemmat tutkimukset: U. Salo, tarkastus 1960
U. Salo, kaivaus 1960
S. Huovinen, inventointi 1960
U. Salo, tarkastus 1962
J.-P. Taavitsainen, kaivaus 1978

Aikaisemmat löydöt: KM 14885:1-3, 20126:1-3, 20358:1-6, 20435:1-9,
20493:1-629, 20727:1-14,
Satak. Mus. 16401:1-9, 16424:1-7, 16425:1-4, 16426:1-4,
16427:1-2, 16445:1-67, 16446, 16447

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 21673:1-53, diar. 23.11.1982.

Kertomukseen liittyvät kartat: peruskarttaote 1:20000 A4 s. 11.
yleiskartta 1:2000 A1 s. 12.

Kertomukseen liittyvät negatiivit: ff. 56171 - 56183, kuvat s. 9-10.

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: nrot 6480 - 6484.

(Luettelot kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista kertomuksen lopussa s. 8.)

1. JOHDANTO

Museoviraston esihistorian toimiston saatua keväällä 1982 mahdollisuuden toteuttaa tarpeelliseksi koetun koekaivausryhmäkokeilun sain esihistorian toimistosta määräyksen suorittaa koekaivauksia ja kartoituksia yhdeksällä paikkakunnalla kahdessatoista kohteessa sekä mahdollisuuksien mukaan jossain neljästätoista toissijaisesta kohteesta. Tutkittavaksi valittiin kohteita, joita uhkaa jokin maankäyttösuunnitelma tai joissa tällaisia suunnitelmia voidaan epäillä lähitulevaisuudessa tehtävän. Yhdessä tapauksessa tutkimukset tehtiin kaavoittajan toivomuksesta (Salo). Kesä-elokuussa 1982 suoritti koekaivausryhmä kaivauksia tai kartoituksia seuraavissa kohteissa:

Salon, Mahlakankare ja Hopeakankare	2.6. - 16.6.
Piikkiö, Myrskylinna	17.6. - 18.6.
Kalanti, Pietilä	21.6. - 22.6.
Nousiainen, Kirjunpaju	28.6. - 2.7.
Vammala, Tyrväänkylä	5.7. - 9.7.
Kokemäki, Kraviojankangas ja Maamieskoulu	12.7. - 23.7.
Harjavalta, Hiittenharju	26.7. - 29.7.
Pirttikylä, Valsåsen ja Lokåsen	2.8. - 13.8.
Kälviä, Järvelänkangas	16.8. - 20.8.
Iisalmi, Haapakangas	23.8. - 27.8.
Maaninka, Metelinkallio	30.8. - 31.8.
Kitee, Salmela	1.9. - 2.9.

Kenttätöiden lisäksi suoritettiin yhden kuukauden valmistelutyöt sekä kahden kuukauden jälkityöt. Ryhmään kuului allekirjoittaneen lisäksi valt. kand. Leena Hiltula. Aputyövoimaa palkattiin kuhunkin kohteeseen tarpeen mukaan, 1-5 henkeä. Kustannukset (104 300 mk) suoritettiin esihistorian toimiston määrärahalla. Lisäksi kustannuksiin osallistuvat Salon ja Kokemäen kaupungit palkkaamalla kumpikin viisi kaivajaa kahdeksi viikoksi sekä Pörtom Hembygdsförening 2 406 markalla.

2. HIITTENHARJUN ASUINPAIKKA-ALUE

Harjavallan Hiittenharjun kivikautinen asuinpaikka-alue sijaitsee samanimisen harjun länsirinteellä. Alueen pohjoispää on noin 1,8 km:n päässä Harjavallan kirkolta etelälounaaseen. Unto Salon vuonna 1960 löytämä asuinpaikka on nykyisin pahasti soranajossa tuhoutunut, mutta koska se on noin kilometrin mittainen, on aluetta vielä säilynyt ehjänäkin. Näin ollen osoittautui välttämättömäksi suorittaa sorakuoppien laitamien uusi tarkastus sekä sen pohjalta kartoitus, jotta pystyttäisiin valvomaan alueen käyttöä soranajoon. Koekaivausryhmä suoritti työn 26. - 29.7.1982. Apuna oli yksi työmies, ja kartoituksen lisäksi kaivettiin 20 koekuoppaa, kooltaan 1 m².

Karttapohjana käytettiin kantakarttaa 1:1000, jolle havainnot merkittiin maastossa. Myöhemmin piirrettiin sen pohjalta yleiskartta mittakaavaan 1:2000 (s. 12). Vaaituksia ei suoritettu.

3. ASUINPAIKKAKOhteet A - C

Kivikautisen asuinpaikka-alueen pohjoisin kohde, joka sijaitsee 1,8 km:- päässä Harjavallan kirkolta etelälounaaseen, jaettiin löydösten paikallistamiseksi kolmeen osaan. Sorakuoppa, jonka reunamilta löytöjä poimittiin, sijaitsee Hiittenharjun pohjoisosassa, paikassa, josta korkeuskäyrät kääntyvät pian kohti itää ja harjun toiselle puolelle. Paikalla havaittiin kulttuurikerrosta sorakuopan luoteisreunalla noin viidenkymmenen metrin matkalla ja itäreunalla katkonaisesti noin sadan metrin matkalla. Maaperä oli sorakuopan pohjoispäässä hienoa hiekkaa, mutta muuttui etelämpänä karkeaksi ja kivikkoiseksi.

Löydöksiä tehtiin lähes yhtenäisesti sorakuopan luoteis-, pohjois- ja itäreunamilta. Talteen saatiin 15 saviastianpalaa (joista kaksi on astian reunasta, toisessa kamäleimakoristelua), poikkiteräinen taltta, hioin,

kvartsiydin, 268 kvartsi-iskosta, 33 kivilaji-iskosta sekä 71 palanutta luunsirua. Löytöalueen korkeus on 38 - 40 cm y.m.p.

4. ASUINPAIKKA KOHDE D

Edellä mainitun sorakuopan erottaa seuraavasta, etelämpänä sijaitsevasta kuopasta vain parinkymmenen metrin levyinen kannas. Tämän sorakuopan itäreunalta poimittiin 15 kvartsi-iskosta, yksi kivilaji-iskos sekä yksi palanut luunsiru. Löytökohdassa, joka vähälöytöisyytensä vuoksi merkittiin vain yhdellä löytökohtamerkinnällä D, ei havaittu kulttuurimaata. Maaperä on karkeahkoa hiekkaa. Kartan mukaan korkeus alueella on 37 - 38 m y.m.p.

Aikaisemmat löydöt ovat numerolla KM 20126:1-3.

Kohteiden A, B ja C sekä D välinen alue, jolta löytöjä toistaiseksi ei tunneta, on 150 metrin pituinen.

5. ASUINPAIKKAKOhteet E - G

Kolmas sorakuoppa sijaitsee edellisestä noin 150 metriä etelään. Sen pohjois- ja itäreunoilta poimittiin löytöjä sekä havaittiin kulttuurimaata kohteessa E kuopan pohjoisreunalla noin 50 metrin matkalla ja itäreunalla kohteessa F noin 70 metrin matkalla. Kohteessa G sitä havaittiin paikoitellen (kartta s. 12). Alue on länteen viettävää rinteitä.

Kohteista E, F ja G poimitut löydökset ovat 42 saviastianpalaa (joista yhdessä viivakoristeita), kvartsi-iskukiven kappale, 2 kvartsiydintä, 173 kvartsi-iskosta, 16 kivilaji-iskosta sekä 77 palanutta luunsirua. Löydöt tulivat 38 - 44 metrin korkeudelta.

Aikaisemmin paikalta on löydetty ainakin esineet KM 20358:1-6.

6. ASUINPAIKKAKOHDE H

Edellisestä sorakuopasta noin 120 metriä kaakkoon sijaitsevan sorakuopan luoteispuolella sijaitsevalta motocross-radalta, jonka kohdalla suoritettiin kaivauksia vuonna 1978, poimittiin 23 kvartsi-iskosta, 3 kivilaji-iskosta sekä 9 palanutta luunpalaa. Itse sorakuopan reunoilta ei löydetty mitään. Kohteen korkeus on noin 39 - 40 m y.m.p. ja maasto viettää paikalla lounaaseen.

7. LÖYTÖKOHDE I

Hiittenharjun itärinteellä noin 40 metrin päässä kohteesta D itään löydettiin suuren sorakuopan itäreunasta pistävän niemekkeen reunasta kaksi kvartsi-iskosta. Kulttuurimaata ei tavattu, ja maaperä oli karkeahkoa hiekkaa.

8. KOEKUOPAT

Kohteiden A - C ympäristöön sorakuopan luoteis-, pohjois- ja itäpuolelle kaivettiin koekuopat 4 - 9, kooltaan 1 m². Niistä saatiin 21 kvartsi-iskosta ja 2 kivilaji-iskosta. Kohteiden A - C sekä D väliselle alueelle kaivetuista kuopista 1 - 3 ja 10 sen sijaan ei tullut löytöjä.

Kohteiden D sekä E - G välinen alue tutkittiin koekuopin 11 - 14, jotka osoittautuivat löydöttömiksi. Kohteiden E - G itäpuolelle, sorakuopan yläpuolelle kaivetuista koekuopista 15 - 20 sen sijaan saatiin kolme kvartsi-iskosta sekä yksi kivilaji-iskos.

9. YHTEENVETO

Kartoituksen yhteydessä tarkastettiin kaikki yleiskartalle s. 12 merkittyjen sorakuoppien reunat, maanpinnan rikkoumat, ojat ja muut mahdolliset paikat kartan kattavalla alueella. Maastossa oli koko ajan mukana kantakartta 1:1000, jolle löytökohteet voitiin vaivatta paikallistaa. Koekuopin, joita kaivettiin 20 kpl, tutkittiin sorakuoppien välit sekä alueet, joilla ei voitu muutoin tehdä havaintoja. Kilometrin mittaista asuinpaikka-alueita ei voitu osoittaa yhtenäiseksi, vaan päinvastoin kuopin tutkitut välialueet vaikuttavat löydöttömiltä. Koska maaperä ja maasto näillä väleillä on kaikkialla lähestulkoon samanlaista länteen viettävää hiekkapohjaista mäntykangasta, karkeampaa soraa ja kivikkoa on vain paikoin, ei ole luultavaa, että sorakuopat olisivat osuneet kaikki juuri asuinpaikoille. Tällä kertaa laajempiin koekai-
vauksiin ei ollut mahdollisuutta, mutta mikäli aluetta ei kokonaisuudessaan kyetä suojaamaan soranotolta, olisi sorakuoppien välit ja niiden ylä- eli itäpuoli ehdottomasti koekuopittava systemaattisesti.

Helsingissä 26.7.1983

Anne Vikkula

FK

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT KARTAT

Ote peruskartalta 1134 09 PEIPOHJA Painettu Helsingissä 1978	1:20000	A4	s. 11
Yleiskartta. Laadittu kantakartan 1:1000 pohjalta, A. Vikkula. Piirtänyt L. Hiltula	1:2000	A1	s. 12

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT NEGATIIVIT

ff. 56171-56774 Kohteet A, B ja C. S-N.	k. 1	s. 9
ff. 56175-56176 Kohde D. W-E.	k. 2	s. 9
ff. 56177-56180 Kohteet E ja F. SW-NE.	k. 3	s. 10
ff. 56181-56182 Kohde G. W-E.	k. 4	s. 10
f. 56183 Kohde H. SE-NW.	k. 5	s. 10
Valok. A. Vikkula 1982		

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT DIAPOSITIIVIT

nro 6480	Kohteet A ja B. S-N.
nro 6481	Kohde D. W-E.
nro 6482	Kohteet E ja F. SW-NE.
nro 6483	Kohde G. W-E.
nro 6484	Kohde H. SE-NW.
	Valok. A. Vikkula 1982

HARJAVALTA HIITTENHARJU

KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA

s. 9

ff. 56171-56174 KOHTEET A, B JA C. S-N.

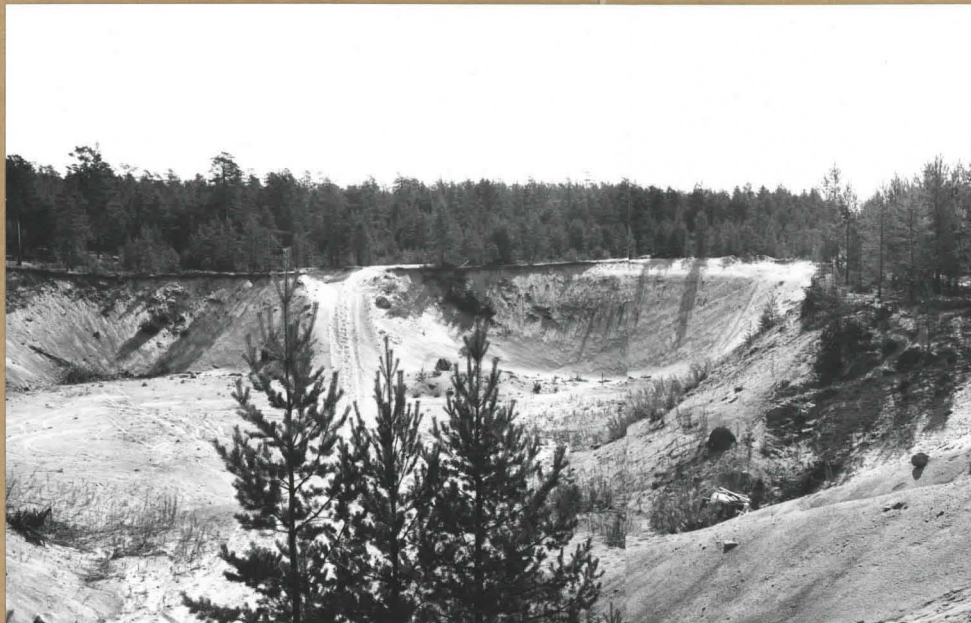
ff. 56175-56176 KOHDE D. W-E.

HARJAVALTA HIITTENHARJU

KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA

ff. 56177-56180 KOHTEET E JA F. SW-NE.

ff. 56181-56182 KOHDE G. W-E.

f. 56183 KOHDE H. SE-NW.

HARJAVALTA HIITTENHARJU

OTE PERUSKARTALTA 1134 09 PEI PÖHJA 1:20 000

HELSINKI 1978

KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA -ALUE A-H

X = 6799 04 - 94
 Y = 560 92 - 561 12
 Z = 37 - 44

KIVIKAUTINEN LÖYTÖPAIKKA 1

X = 6799 52
 Y = 561 38
 Z = 43

- KAIYAUSALUE V. 1978, J.-P. TAAVITSAINEN
- X KAIYAUSALUE V. 1960, UNTO SALO (ARVIOITU SIAINTI)